

*Mateřská škola Kojetín, příspěvková organizace
Hanusíkova 10, 752 01 Kojetín*

Č.J.MŠ Koj.139/26
účinnost od 1.9.2025
Spis. znak A 10

Hrou a pohybem ke zdraví

**Školní vzdělávací program
pro předškolní vzdělávání**

Srpen 2026

Obsah

OBSAH.....	2
I. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE	3
II.OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	3
II.1. KAPACITA ŠKOLY, POČET TŘÍD, PRACOVNÍKŮ.....	3
II.2. CHARAKTERISTIKA MŠ (BUDOVY A OKOLÍ)	4
III.PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ.....	4
III.1.VĚCNÉ PODMÍNKY	4
III.2. ŽIVOTOSPRAVA	4
III.3. PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY	5
III. 4. ORGANIZACE	5
III. 5. ŘÍZENÍ ŠKOLY - KOMPETENCE, PRAVOMOCI	6
III. 6. PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ	7
III. 7. SPOLUÚČAST RODIČŮ	7
III. 8. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIFICKÝMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI (SVP).....	7
III. 9. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ NADANÝCH	7
III. 10. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ DVOULETÝCH	8
III. 11. JAZYKOVÁ PŘÍPRAVA V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ.....	8
IV. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ.....	9
IV. 1. CHARAKTERISTIKA A ORGANIZACE TŘÍD	9
IV. 2. ZAŘAZOVÁNÍ DĚTÍ DO JEDNOTLIVÝCH TŘÍD.....	10
IV. 3. PŘIJÍMÁNÍ DĚTÍ, KRITÉRIA:	10
V. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	11
V. 1. ZAMĚŘENÍ ŠKOLY.....	11
V. 2. DLOUHODOBÉ CÍLE VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU (= RÁMCOVÉ CÍLE).....	11
V. 3. METODY A FORMY PRÁCE.....	11
V. 4. POPIS ZAJIŠTĚNÍ PRŮBĚHU VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI (DÁLE SVP) A DĚTÍ NADANÝCH	12
V. 5. POPIS ZAJIŠTĚNÍ PRŮBĚHU VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ DVOULETÝCH.....	13
V. 6. ZAJIŠTĚNÍ PRŮBĚHU VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM.....	14
V. 7. DISTANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	21
V. 8. INDIVIDUÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ DLE § 34 ŠKOLSKÉHO ZÁKONA	21
VI. VZDĚLÁVACÍ OBSAH.....	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
VI. 3. DÍLČÍ PROGRAMY	80
VII. EVALUAČNÍ SYSTÉM	81
VII.1. EVALUACE NA ÚROVNI ŠKOLY	81
VII.2. EVALUACE NA ÚROVNI TŘÍD	82
VIII. PŘÍLOHY- ŠKOLNÍ ROK (DLE AKTUÁLNÍCH ZMĚN):	82

Školní vzdělávací program

V souladu s § 5 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon) ve znění pozdějších předpisů vydává ředitelka školy tento školní vzdělávací program.

I. Identifikační údaje o škole

Název školního vzdělávacího programu	Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání „Hrou a pohybem ke zdraví“	
Název školy:	Mateřská škola Kojetín, příspěvková organizace	
Sídlo :	Kojetín, Kojetín I – Město, Hanusíkova 10, PSČ 752 01	
	IČ: 70 932 590	
Odloučené pracoviště:	Kojetín, Kojetín I – Město, Masarykovo nám. 52, 752 01	
Součástí MŠ:	Mateřská škola, IZO 107 631 199	
	Výdejna stravy , IZO 120 200 287	
Identifikátor právnické osoby	600 146 278	
Telefon:	581 761 836	
Statutární zástupce:	Mgr. Ivana Krčmařová	reditelka@ms.kojetin.cz
Zástupkyně:	Šustková Jitka	zastupce@ms.kojetin.cz
Ekonom:	Markéta Skřípcová	ekonomka@ms.kojetin.cz
Zpracovatelé ŠVP	Mgr. Ivana Krčmařová a původní tým pedagogů pod vedením Anny Matějčkové	
Zřizovatel:	Město Kojetín	
	IČ: 00301370	
Platnost dokumentu:	od 1.11.2021	

II. Obecná charakteristika školy

II.1. Kapacita školy, počet tříd, pracovníků

	kapacita	počet tříd	pracovníci
Hanusíkova ulice:	108 dětí	4	Pedagogičtí, nepedagogičtí, ekonomka školy, AP, ŠA
Masarykovo nám.:	70 dětí	3	Pedagogičtí, nepedagogičtí, AP
Celkem:	178 dětí	7	

II.2. Charakteristika MŠ (budovy a okolí)

V Kojetíně je Městem Kojetín zřízena jedna MŠ se sídlem v Hanusíkově ulici č.10 a s odloučeným pracovištěm na Masarykově nám.č. 52. Obě budovy jsou od 1.9.1997 sloučeny pod jedno ředitelství.

Zřizovatelem je Město Kojetín. Dle původního koncepčního záměru zřizovatele nastala od 1.1.2002 změna, kdy MŠ Kojetín získala právní subjektivitu a stala se příspěvkovou organizací. Obě budovy jsou v majetku města .

Budova v Hanusíkově ulici, kde sídlí ředitelství MŠ, byla pro děti otevřena v září 1978. Jedná se o typizovanou jednopatrovou budovu umístěnou v areálu školní zahrady v klidnější části města. Jsou zde čtyři třídy s celkovou kapacitou 108 dětí.

Budova na Masarykově nám. 52 byla naposled zrekonstruovaná v roce 1997 a průběžně jsou ze strany u zřizovatele řešeny investice do nutných oprav. Je to stará jednopatrová budova původně sloužící jiným účelům, která je umístěna v centru města. Dle koncepčního záměru zřizovatele došlo k přemístění DDM do jiného sídla a po rekonstrukci prostor po DDM v průběhu června a července 2010 slouží celá budova potřebám MŠ.

Jsou zde 3 třídy s celkovou kapacitou 70 dětí. Za budovou je školní zahrada.

Součástí obou budov je výdejna stravy. Strava je dovážena ze Školní jídelny Kojetín.

III.Podmínky vzdělávání

III.1. Věcné podmínky

Materská škola má dostatečně velké prostory i vhodné prostorové uspořádání.

Ve všech třídách je vybavení novější a pravidelně kontrolováno a obměňováno dle míry opotřebení. Nábytek i hygienické zařízení splňuje požadavky na bezpečnost a hygienické požadavky. Ke každé třídě náleží výdejna stravy vybavena novějším nábytkem a myčkami nádobí.

Hračky, učební pomůcky a knížky jsou pravidelně obnovovány a doplňovány a odpovídají věku a počtu dětí.

Školní zahrada v Hanusíkově ulici je od června 2005 nově zrekonstruovaná. Finanční prostředky jsme získali z grantového programu OPOK 2004, 51% poskytl náš zřizovatel-Město Kojetín.

V roce 2010 došlo také k úpravám terénu a výměně vybavení školní zahrady MŠ Masarykovo nám. Vybavení školních hřišť podléhá pravidelným revizím a následným opravám.

Investice jsou pravidelně řešeny se zřizovatelem školy.

Všechny vnitřní a venkovní prostory mateřské školy podléhají pravidelným revizím a splňují bezpečnostní a hygienické normy.

III.2. Životospráva

- Dětem je poskytována strava 3x denně, strava je smluvně zajištěna ze Školní jídelny Kojetín, jež zodpovídá za vyváženou stravu a vhodnou skladbu jídelníčku. Děti mají intervaly mezi jídly max. 3 hodiny. Ve třídách mají stále k dispozici dostatek tekutin.
- Uspořádání denních činností - denní program je rámcový, tak aby bylo možno se flexibilně přizpůsobit podmínkám a situacím v konkrétní třídě. Program je stanoven tak, aby byly dodrženy intervaly mezi jídly, potřeba pobytu venku a odpočinku a taktéž spontánní aktivity. S ohledem na program školy mají děti denně zařazeny pohybové aktivity.

Školní vzdělávací program

- Aktivita spontánní a řízené jsou vyvážené, dětem je umožněn dostatečný volný pohyb na školním hřišti a dostatek spontánních aktivit v budově školy.
- Je respektována přirozená potřeba aktivity, odpočinku a spánku. Děti nejsou nuceny ke spánku a pokud mají nižší potřebu spánku, je jim umožněn klidný program (např. poslech pohádek, písní, sledování pohádek a další aktivity s využitím sweetboxu, tvůrčí a estetické aktivity, atd). V poobědovém čase mohou starší děti využívat výuku angličtiny a program „školička“.
- Každý den je v programu školy zařazen pobyt venku 2 hodiny, pokud to klimatické podmínky dovolí. Případně jsou i další činnosti za příznivého počasí přenášeny ven.

Uspořádání denních činností - denní program

1. **6.30-9.00** - Scházení dětí, hry, spontánní i řízené činnosti dětí, nabídka individuálních skupinových zájmových činností
Řízená aktivita - ranní cvičení
2. **9.00** - Hygiena, svačina
3. **Dopolední řízená, didakticky zacílená integrovaná činnost**
4. **10.00-12.00** - Pobyt venku
5. **12.00** - Hygiena, oběd
6. **12.30-14.00** - Příprava na odpočinek, odpočinek (spánek) dětí, klidový program
7. **14.20** - Hygiena, odpolední svačina
8. **14.30 – 16.00** Odpolední spontánní a hrové činnosti, individuální a skupinové činnosti, rozcházení dětí

III.3. Psychosociální podmínky

- Všichni zaměstnanci školy vytváří dětem takové prostředí, aby se zde cítily spokojeně, bezpečně a jistě.
- Učitelé respektují lidské, vývojové i individuální potřeby dětí, nezatěžují děti.
- Všechny děti mají v naší mateřské škole stejná práva, stejné možnosti i stejné povinnosti. Nikdo není znevýhodněn či povyšován.
- Osobní svoboda a volnost dětí je respektována do určitých mezí, vyplývajících z pravidel chování a norem, které jsou stanoveny na úrovni každé třídy.
- Děti jsou seznamovány s jasnými pravidly chování ve skupině tak, aby se ve třídách vytvořil kolektiv dobrých kamarádů, kde jsou všichni rádi. V dětech rozvíjíme citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu.
- Péče o děti je podporující, sympatizující, počítáme s aktivní spoluúčastí dítěte při všech činnostech. Pedagogické pracovníce se snaží o nenásilnou komunikaci s dítětem, která je mu příjemná, kterou navazuje vzájemný vztah důvěry a spolupráce.
- Postupně vyřazujeme nezdravé soutěžení mezi dětmi.
- Uplatňujeme pedagogický styl s nabídkou, která je dítěti blízká, pochopitelná, přiměřeně náročná..., snažíme se o aktivní spoluúčast dítěte.
- Převažují pozitivní hodnocení, pochvala, učitel se vyhýbá negativním komentářům, podporujeme u dítěte nebát se, pracovat samostatně, důvěřovat si, nepodceňovat se.
- Pedagogické pracovníce se dostatečně věnují vztahům ve třídě, nenásilně tyto vztahy ovlivňují prosociálním směrem.

III. 4. Organizace

V souladu se zákonem 561/2004 Sb., o předškolním, základním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vydává ředitelka školy organizační řád Mateřské školy Kojetín. Tento řád stanoví její organizační strukturu, povinnosti a pravomoci zaměstnanců.

III. 4.1. Organizační členění MŠ

- V čele školy jako právního subjektu stojí ředitelka školy - statutární orgán.
- Škola se člení na vedoucí zaměstnance - VZ (ředitel, zástupce ředitele, vedoucí učitelka) a podřízené zaměstnance-PZ (pedagogické pracovníky, ekonomku a správní zaměstnance).
- Ředitelka pověřuje svého zástupce

Ředitelka školy stanovuje jako svůj poradní orgán pedagogickou radu školy. Do řízení školy jsou zapojeni další spolupracovníci, zejména zástupkyně, vedoucí učitelka a ekonomka školy. Zaměstnanci se podílejí na tvorbě školního vzdělávacího programu a na řešení všech otázek týkajících se výchovy a vzdělávání.

III. 5. Řízení školy - kompetence, pravomoci

Ředitelka školy

Ředitelka školy je vedoucí zaměstnanec - statutární orgán.

Ředitelka řídí ostatní vedoucí zaměstnance školy, ekonomku a správní zaměstnance a koordinuje jejich práci. Koordinace se uskutečňuje zejména prostřednictvím porad vedení školy, pedagogické rady. Jedná ve všech záležitostech jménem školy, pokud nepřenesla svoji pravomoc na jiné pracovníky v jejich pracovních náplních.

Další pravomoci ředitele upravuje § 164 školského zákona. V době její nepřítomnosti ji zastupuje zástupkyně ředitelky, vyjma záležitostí ekonomických, které je zmocněna v době nepřítomnosti ředitelky řešit ekonomka.

Zástupkyně ředitelky

Je přímo podřízena ředitelce školy, je vedoucím zaměstnancem dle § 11 odst. 4 a §302 zákona 262/2006 Sb., zákoníku práce- stanovuje a ukládá PZ pracovní úkoly, organizuje, řídí a kontroluje jejich práci a dává jim k tomu závazné pokyny, a dále zastupuje ředitelku v době její nepřítomnosti, s výjimkou ekonomických záležitostí školy. Je příkazcem operací.

Vedoucí učitelka

Je přímo podřízena zástupkyni ředitelky.

Dle § 124, odst. 4 ZP je oprávněna organizovat, řídít a kontrolovat práci jiných zaměstnanců a dává jim k tomu účelu závazné pokyny.

Ekonomka školy

Je přímo podřízena ředitelce školy, její povinnosti určuje pracovní náplň ekonomky školy. Mimo jiné samostatně zajišťuje ekonomické práce, zajišťuje bankovní styk, vede operativní evidenci. Zastupuje ředitelku školy v době její nepřítomnosti v ekonomických záležitostech školy. Je hlavní účetní. Je správcem rozpočtu.

Zaměstnanci

Ve škole pracují učitelé, administrativní a provozní zaměstnanci. Rozsah povinností a kompetencí zaměstnanců, vymezení jejich práv a odpovědností stanoví pracovní smlouvy, popisy práce, organizační řád školy a pracovní řád.

Externisté

Specializované úkoly, které nemohou zabezpečit pracovníci MŠ provádějí externí spolupracovníci ve spolupráci s ředitelkou MŠ.

Každý zaměstnanec má stanoveny své povinnosti a pravomoci v pracovní náplni. Ve škole je informační systém postaven na fungujícím organizačním členění. Ředitelka školy zřizuje pedagogickou radu jako svůj poradní orgán a respektuje názor zaměstnanců. Je kladen důraz na vzájemnou spolupráci všech zaměstnanců.

MŠ spolupracuje s vnějšími partnery: zřizovatel školy, ZŠ, ZUŠ, DDM, s dalšími orgány státní správy a samosprávy, s odborníky - SPC a PPP, logoped

III. 6. Personální a pedagogické zajištění

Personálně je činnost školy zabezpečena provozními zaměstnanci, ekonomkou, pedagogickými pracovníky = asistenty pedagoga a učiteli. U stálých pedagogických zaměstnanců mají přednost pedagogové s požadovanou odbornou kvalifikací a průběžně se v rámci profesionalizace vzdělávají. Ředitelka školy absolvovala vysokoškolské studium - obor učitelství pro MŠ a studium pro ředitele škol v oblasti řízení školství dle ustanovení § 5 odst.2 a § 33 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů a dle § 5 vyhlášky č.317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků. Angličtinu vyučuje externí lektor AJ. Ředitelka školy podporuje profesionalizaci pracovního týmu a vytváří podmínky pro průběžné další vzdělávání všech pracovníků.

Specializované služby - logopedie, rehabilitační cvičení, psychologické a jiné poradenství : jsou zajišťovány odbornými pracovníky (klinický logoped, rehabilitace na poliklinice Kojetín, externí lektor výuky AJ, PPP, SPC)

Dle možností školy je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů každý den v minimálním rozsahu 2,5 hodiny. V případě, kde to není možné, je toto řešeno operativně, či dalším pracovníkem školy tak, aby byla zajištěna optimální pedagogická péče, či dohled nad dětmi (asistent pedagoga, provozní zaměstnanec školy, školní asistent, chůva)

III. 7. Spoluúčast rodičů

Informování o průběhu a výsledcích vzdělávání se uskutečňuje dle školního řádu. Zaměstnanci mateřské školy se snaží o oboustrannou důvěru, vstřícnost a spolupráci se zákonnými zástupci dětí.

Na úrovni tříd je zpracován plán spolupráce s rodiči, který specifikuje formy spolupráce s rodiči v průběhu školního roku. Rodiče mají možnost se zapojit do dění školy. Mohou se spolupodílet i na plánování programu školy.

Učitelé pravidelně informují rodiče o rozvoji, pokrocích a učení dítěte a o společném postupu při jeho výchově a vzdělávání.

Zaměstnanci školy chrání soukromí rodiny, zachovávají diskretnost. Jednají taktně, ale nezasahují do soukromí rodiny, vyvarují se přílišné horlivosti.

Mateřská škola zprostředkovává rodičům poradenský servis (logoped, školská poradenská zařízení), je nápomocna v otázkách výchovy a vzdělávání.

III. 8. Podmínky pro vzdělávání dětí se specifickými vzdělávacími potřebami (SVP)

Podmínky vzdělávání v naší mateřské škole se snažíme v rámci možností přizpůsobit individuálním potřebám všech dětí.

Dětem se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP) přizpůsobujeme naplňování jejich potřeb tak, aby jim maximálně vyhovovalo a dosáhly tak co největší samostatnosti.

Při plánování a realizaci vzdělávání dětí se SVP máme na zřeteli jejich odlišné možnosti a vzdělávací potřeby, které zohledňujeme při tvorbě plánu pedagogické podpory (dále PLPP) nebo individuálního vzdělávacího plánu (dále IVP).

Vytváření podmínek pro vzdělávání těchto dětí je podmíněno konkrétním doporučením školského poradenského zařízení.

III. 9. Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných

Podmínky vzdělávání v naší mateřské škole se snažíme v rámci možností přizpůsobit individuálním potřebám všech dětí.

Dětem nadaným přizpůsobujeme podmínky vzdělávání tak, aby byl co nejvíce využíván jejich potenciál s ohledem na jejich individuální možnosti. V mateřské škole necháváme dostatečný prostor, aby se různé druhy nadání mohly projevit, pokud možno uplatnit a dále rozvíjet.

Při plánování a realizaci vzdělávání dětí nadaných máme na zřeteli jejich odlišné možnosti a vzdělávací potřeby, které zohledňujeme při tvorbě plánu pedagogické podpory (dále PLPP) nebo individuálního vzdělávacího plánu (dále IVP).

Vytváření podmínek pro vzdělávání těchto dětí je podmíněno konkrétním doporučením školského poradenského zařízení.

III. 10. Podmínky pro vzdělávání dětí dvouletých

Naše mateřská škola průběžně vytváří podmínky pro vzdělávání dvouletých dětí (hygienické, materiální, psychosociální, personální, organizační). Ze strany MŠMT je nutná úprava podmínek finančních.

Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let:

- bezpečné a podnětné hračky a pomůcky pro 2-3leté děti na vymezeném místě, popř. místech
- znepřístupnění hraček a pomůcek pro starší děti (uzavíratelné a zabezpečené skřínky)
- srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek
- prostředí poskytující dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí
- pro uspořádání a vymezení prostoru: paravány, suchý molitanový bazén, pro naplnění potřeby průběžného odpočinku: relaxační koberce, deky
- pro zajištění hygieny: nočníky, sprcha
- dostatečný úložný prostor pro osobní věci, náhradní oblečení a hygienické potřeby, ve třídě, šatně: kapsáře, poličky, věšáky, látkové pytlíky, boxy
- pružný režim dne respektující potřeby dětí (pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, přizpůsobení času stravování, dostatečný odpočinek)
- adaptační program vycházející z individuálních potřeb dítěte
- vzdělávací činnosti realizovány ve skupinách či individuálně podle potřeb dětí za přítomnosti obou učitelek
- aktivně podněcující pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou

III. 11. Jazyková příprava v předškolním vzdělávání

Cizinec je fyzická osoba, která není občanem České republiky, včetně občana Evropské unie. V případě, že má fyzická osoba dvojí občanství, z nichž jedno z nich je české, se taková osoba nepovažuje za cizince. Žáci cizinci mají v souladu s § 20 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, nárok na bezplatnou jazykovou přípravu k začlenění do základního vzdělávání.

Dítě/žák s nedostatečnou znalostí češtiny může být také občan ČR, který s ohledem na odlišný mateřský jazyk v rodině nebo dlouhodobý pobyt v zahraničí neovládá dostatečně vyučovací jazyk. Tyto děti/žáci nemají podle stávajících právních předpisů (§ 20 školského zákona) nárok na bezplatnou jazykovou přípravu. Podpora je jim poskytována školami dle individuálních potřeb s možností využití podpůrných opatření podle § 16 školského zákona s ohledem na odlišné kulturní prostředí a životní podmínky. Tyto děti/žáky je možné za určitých podmínek zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu poskytovanou dětem/žákům cizincům (podrobněji dále).

Pokud má MŠ Kojetín v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání **4 a více dětí cizinců**, v povinném předškolním vzdělávání bude **vytvořena skupina pro jazykovou přípravu o velikosti 4 až 8 dětí cizinců**, za níže uvedených podmínek. Škola má povinnost poskytovat jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v rozsahu **jedné hodiny týdně**.

Školní vzdělávací program

Ředitel mateřské školy zřizuje skupinu nebo skupiny pro jazykovou přípravu zvláště pro jednotlivá místa poskytovaného vzdělávání. Děti v povinném předškolním vzdělávání, které jsou cizinci, budou do skupin pro jazykovou přípravu zařazovány automaticky, zákonní zástupci nemusí o zařazení žádat.

Nejvyšší počet dětí ve skupině je osm, přičemž platí, že další skupinu je možné zřídit pouze tehdy, pokud jsou dosavadní skupiny naplněny na maximum.

Jedna hodina týdně bude rozdělena do dvou nebo více bloků v průběhu týdne. Do této hodiny se nezapočítávají přesuny dětí do skupiny apod.

Do skupiny mohou být na základě posouzení potřebnosti ředitelem školy zařazeny i jiné děti, které mají prokazatelné obdobné integrační potřeby jako děti cizinci (mladší, s českým občanstvím apod.), a to i do vyššího počtu než osm dětí, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy dětí cizinců.

Naplňenost skupiny se posuzuje jen s ohledem na děti zařazené do skupiny na základě nároku na jazykovou přípravu. Když bude skupina naplněna osmi dětmi, ale budou v ní čtyři děti s nárokem a čtyři děti bez nároku, není možné otevřít další skupinu.

Pokud vyhodnotí mateřská škola poskytovanou jazykovou přípravu jako nedostatečnou, je možné vyšetření v poradenském zařízení, které může doporučit podporu dle § 16 školského zákona.

Máme v plánu vždy dle kompetenčních, prostorových, finančních, organizačních, legislativních, časových a personálních možností všechny podmínky vzdělávání změnit, či zlepšit.

IV. Organizace vzdělávání

Činnost mateřské školy je vymezena § 33 - 35 zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou č.14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami s posudkem platným po 1.9.2016 se uskutečňuje v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Příspěvková organizace dále zajišťuje školní stravování podle ustanovení vyhlášky č. 107/2005 Sb., o školním stravování.

Hlavní budova se nachází v Hanusíkově ulici, odloučené pracoviště na Masarykově náměstí. Součástí mateřské školy je výdejna stravy, jež je dovážena ze Školní jídelny Kojetín. Prostorové podmínky obou budov umožňují plnit zvolený výchovně vzdělávací program. Každá třída má k dispozici třídu a hernu. Velikost prostor odpovídá hygienickým požadavkům.

IV. 1. Charakteristika a organizace tříd

MŠ Hanusíkova ulice

třída	název	věková skupina	kapacita třídy
I. tř.	Koťátka	3-5 leté (případně mladší 3 let)	27dětí
II. tř.	Sluníčka	4-6 (7) leté	27dětí
III. tř.	Srdíčka	3-5 leté (případně mladší 3 let)	27dětí
IV. tř.	Pastelky	5-7 leté	27dětí

MŠ Masarykovo nám.

třída	název	věková skupina	kapacita třídy
I. tř.	Žabičky	Není v provozu	20 dětí
II. tř.	Berušky	3-5 leté (případně mladší 3 let)	23 dětí
III. tř.	Rybičky	4- 6 (7) leté	27 dětí

IV. 2. Zařazování dětí do jednotlivých tříd

Děti jsou rozděleny do tříd zpravidla dle věku, v jedné třídě jsou zpravidla děti v rozmezí dvou ročníků, tedy jedná se o třídy částečně heterogenní. Pokud mají rodiče jiné přání a umožňuje-li to organizace a podmínky školy, vyhovíme.

Pokud to umožňuje organizace školy, respektujeme přání rodičů umístit dítě do hlavní budovy či do elokovaného pracoviště. O organizaci rozhoduje ředitelka školy.

IV. 3. Přijímání dětí, kritéria:

Přijímání dětí do MŠ upravuje Směrnice pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání do MŠ Kojetín.

Ředitelka mateřské školy stanoví v dohodě se zřizovatelem místo, termín a dobu pro podání žádostí o přijetí dětí k předškolnímu vzdělávání pro následující školní rok a zveřejní je způsobem v místě obvyklým.

O přijetí dítěte do předškolního zařízení rozhoduje ředitelka mateřské školy za podmínek stanovených § 34 školského zákona a při přijímání postupuje podle správního řádu.

O přijetí dítěte se specifickými vzdělávacími potřebami rozhodne ředitelka mateřské školy na základě písemného vyjádření školského poradenského zařízení, popřípadě také registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost.

Kritéria pro přijímání dětí:

I. Kritéria pro přijímání dětí s místem trvalého pobytu v Kojetíně I – Město, Kojetíně II – Popůvky, Kojetíně III - Kovalovice (dále jen Kojetín I,II,III), které do 30.6. následujícího roku dosáhnou nejméně třetího roku věku (přednostní přijetí) a dětí mladších

Trvalý pobyt dítěte

- místo trvalého pobytu Kojetín I ,II,III :

+Věková skupina v pořadí

- pětiletí a starší (povinná docházka):
- čtyřletí:
- tříletí, kteří dosáhnou věku 3 let do 30.6.následujícího roku

II. Kritéria pro přijímání ostatních dětí -mimo trvalý pobyt v Kojetíně I, II,III

Věková skupina v pořadí

- sedmiletí:
- šestiletí:
- pětiletí:
- čtyřletí:
- tříletí, kteří dosáhnou věku 3 let do 30.6.následujícího roku

O přijetí dítěte do mateřské školy k 1.9. běžného roku rozhodne do 1 měsíce od zápisu ředitelka MŠ dle výše uvedených kritérií pro přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání:

Rozhodnutí, kterým se vyhovuje žádosti o přijetí, se oznamují zveřejněním seznamu uchazečů pod registračním číslem na veřejně přístupném místě ve škole po dobu 15 dnů. Tímto se považují za oznámená. Rodič si vyzvedne v MŠ rozhodnutí o přijetí ve správním řízení.

Rozhodnutí, kterým se nevyhovuje se vydává ve správním řízení.

Do jedné třídy v MŠ Kojetín lze přijmout nejvýše 20, 23 a v ostatních třídách 27 dětí, přičemž celková kapacita, 178 dětí, nesmí být překročena.

V. Charakteristika vzdělávacího programu

V. 1. Zaměření školy

Východiskem činnosti školy jsou cíle předškolního vzdělávání dané § 33 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů:

Rozvíjet osobnost dětí předškolního věku, podílet se na jejich citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání a napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání.

Základní vize MŠ Kojetín:

Základní vize pro další období: Rozvoj dítěte, jeho učení, poznání, osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost a získání fyzické, psychické a sociální samostatnosti a schopnosti projevovat se jak samostatná osobnost fungující ve svém okolí.

Školní vzdělávací program (ŠVP) „Hrou a pohybem ke zdraví“ je zaměřen na: péči o fyzický, psychický a osobnostní rozvoj všech dětí v souladu se zdravým životním stylem. Základním dokumentem je **Rámcový program pro předškolní vzdělávání v platném znění.**

V. 2. Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu (= rámcové cíle)

Rámcové cíle předškolního vzdělávání dle RVP PV:

1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání (= rozvojový cíl): tělesný rozvoj a zdraví, rozvoj řeči, schopnosti a dovednosti k dalšímu učení, motivace k aktivnímu poznávání, učení se přemýšlet, chápat svět kolem sebe
2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost (= hodnotový cíl): poznávat hodnoty (solidarita, soucítění se slabým, ohroženým, péče o druhé, vztahy mezi lidmi, schopnost spolupracovat, vnímat různost kulturních komunit
3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí (= postojoový cíl): poznávat sebe sama, vlastní zájmy, možnosti, potřeby, rozvoj sebedůvěry, sebevědomí, učit se tolerovat rozhodnutí druhého, spolupracovat, vést k odpovědnosti za své činy

Naplněním těchto cílů dochází k postupnému utváření tzv. **klíčových kompetencí** = obecnějších způsobilostí, které jsou dosažitelné v předškolním vzdělávání:

1. kompetence k učení
2. kompetence k řešení problémů
3. kompetence komunikativní
4. kompetence sociální a personální
5. kompetence činnostní a občanské

Jejich konkretizace je uvedena v RVP PV.

V. 3. Metody a formy práce

- ⇒ situační učení založené na vytváření a využívání situací s ukázkami životních souvislostí
- ⇒ prožitkové a kooperativní učení hrou a činnostmi dětí
- ⇒ spontánní sociální učení založené na nápodobě

Formy:

Spontánní a záměrné (cílené, plánované) učení. Tyto činnosti probíhají zpravidla v *menší skupině či individuálně*.

Specifickou formou je didakticky zacílená činnost, která je učitelem přímo nebo nepřímo motivovaná aktivity spontánní i řízené, vzájemně provázané a vyvážené

Hra.

Všechny řízené činnosti probíhají v integrovaných blocích

V. 4. Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP) a dětí nadaných

Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP)

Při plánování a realizaci vzdělávání dětí se SVP máme na zřeteli jejich odlišné možnosti a vzdělávací potřeby, které zohledňujeme při tvorbě plánu pedagogické podpory (dále PLPP) nebo individuálního vzdělávacího plánu (dále IVP).

Vytváření podmínek pro vzdělávání těchto dětí je podmíněno konkrétním doporučením školského poradenského zařízení.

Při tvorbě PLPP se jedná o první stupeň podpůrných opatření při vzdělávání dětí se SVP, a to na úrovni školy. Vycházíme z vlastních profesionálních postojů a z úzké spolupráce s rodiči, popř. s odborníky.

Při tvorbě IVP vycházíme z doporučení školského poradenského zařízení (dále ŠPZ) a spolupracujeme s rodiči. Na jeho tvorbě se podílí učitel + asistent pedagoga, popř. další odborníci.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP:

- konzultace s rodiči
- pozorování dítěte v domácím a školním prostředí
- na základě pozorování dítěte se vyplní dotazník rodiči a třídními učitelkami
- na základě obou dotazníků se vytvoří pro lepší orientaci tabulka pozorování dítěte
- na základě konzultace s rodiči a vytvořené tabulky se sestaví PLPP, ve kterém se odráží spolupráce s rodiči, popř. spolupráce s odborníky
- vyhodnocení PLPP se děje nejpozději do tří měsíců (lze však i dříve), vyhodnotí se přijatá opatření.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení IVP:

- zpravidla po vyhodnocení PLPP a konzultaci s rodiči
- návštěva ŠPZ, popř. jiného odborníka
- na základě stanovení podpůrných opatření ze strany ŠPZ a konzultace s rodiči se sestaví IVP, ve kterém se odráží realizace podpůrných opatření, spolupráce s rodiči, se ŠPZ, s asistentkou, popř. s dalšími odborníky.
- Vyhodnocení IVP probíhá zpravidla v pololetí a na konci škol. roku, případně na vyžádání ŠPZ

Za tvorbu, realizaci a vyhodnocování PLPP a IVP zodpovídají třídní učitelky, popř. třídní učitelka, kterou stanoví ředitelka školy.

Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí nadaných

Při plánování a realizaci vzdělávání dětí nadaných máme na zřeteli jejich odlišné možnosti a vzdělávací potřeby, které zohledňujeme při tvorbě plánu pedagogické podpory (dále PLPP) nebo individuálního vzdělávacího plánu (dále IVP).

Při tvorbě PLPP vycházíme z vlastních profesionálních postojů a z úzké spolupráce s rodiči, popř. s odborníky. Při tvorbě IVP spolupracujeme s rodiči, školským pedagogickým zařízením (dále ŠPZ), popř. s asistentkou, popř. s dalšími odborníky.

Vytváření podmínek pro vzdělávání těchto dětí je podmíněno konkrétním doporučením školského poradenského zařízení.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP:

- konzultace s rodiči
- pozorování dítěte ve školním prostředí
- na základě pozorování dítěte se vyplní dotazník rodiči a třídními učitelkami
- na základě obou dotazníků se vytvoří pro lepší orientaci tabulka pozorování dítěte
- na základě konzultace s rodiči a vytvořené tabulky se sestaví PLPP, ve kterém se odráží spolupráce s rodiči, popř. spolupráce s odborníky

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení IVP:

- zpravidla po vyhodnocení PLPP a konzultaci s rodiči
- návštěva ŠPZ, popř. jiného odborníka
- na základě zprávy ze ŠPZ a konzultace s rodiči se sestaví IVP, ve kterém se odráží realizace podpůrných opatření, spolupráce s rodiči, se ŠPZ, s asistentkou, popř. s dalšími odborníky
- Vyhodnocení IVP probíhá zpravidla v pololetí a na konci škol. roku, případně na vyžádání ŠPZ

Za tvorbu, realizaci a vyhodnocování PLPP a IVP zodpovídají třídní učitelky, popř. třídní učitelka, kterou stanoví ředitelka školy.

V. 5. Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí dvouletých

Pokud se v MŠ vzdělává dítě mladší tří let (dítě, které dovrší 3 let k 30.6. následujícího roku), zaměřujeme se zejména na pravidelný denní režim, zajištění pocitu bezpečí, přiměřené podnětné prostředí, více individuální péče a srozumitelná pravidla.

Tyto děti se vzdělávají v mladších, smíšených třídách. Umožňujeme těmto dětem projevovat touhu po poznání, mají prostor pro experimentaci a objevování všeho nového, dostatečný prostor pro trénování návyků, praktických dovedností a rozvíjení pohybových aktivit a to učením nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Dosahujeme toho přizpůsobováním organizace dne se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností a ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity, vše v úzké spolupráci s rodiči.

Naše učitelky jsou dostatečnou jistotou a oporou dítěte v běžném dění i v budování vztahů s vrstevníky.

Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let:

- bezpečné a podnětné hračky a pomůcky pro 2-3leté děti na vymezeném místě, popř. místech
- zneprůstupnění hraček a pomůcek pro starší děti (uzavíratelné a zabezpečené skřínky)
- srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek
- prostředí poskytující dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí
- pro uspořádání a vymezení prostoru: paravány, suchý molitanový bazén, pro naplnění potřeby průběžného odpočinku: relaxační koberce, deky
- pro zajištění hygieny: nočníky, sprcha, stupínky
- dostatečný úložný prostor pro osobní věci, náhradní oblečení a hygienické potřeby, ve třídě, šatně: kapsáře, poličky, věšáky, látkové pytlíky, boxy

- pružný režim dne respektující potřeby dětí (pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, přizpůsobení času stravování, dostatečný odpočinek)
- adaptační program vycházející z individuálních potřeb dítěte
- vzdělávací činnosti realizovány ve skupinách či individuálně podle potřeb dětí za přítomnosti obou učitelů
- aktivně podněcující pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou

V. 6. Zajištění průběhu vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem

Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání (ČEŠTINA JAKO DRUHÝ JAZYK A POVINNÉ PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ)

I. ÚVOD

Děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Mnohé jazyky se od češtiny výrazně liší a jestliže rodiče sami neovládají češtinu na úrovni blízké se rodilému mluvčímu, nemohou své děti v poznávání českého jazyka podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby děti s odlišným mateřským jazykem (OMJ) při přechodu na základní školu měly dostatečné jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní plnohodnotně se zapojit do výuky a umožní školní úspěch. Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro předškolní vzdělávání stanovuje deset tematických okruhů pro jazykovou přípravu v mateřské škole. Určuje úroveň toho, co by dítě mělo zvládnout před vstupem do základní školy v oblastech poslechu a mluvení a sociokulturních kompetencí, aby mu stačila podpora učitele v rámci běžné třídy.

Pro lepší názornost jsou v kurikulu uvedeny i příklady slovní zásoby a větných konstrukcí, které se vážou k jednotlivým tématům, a doporučené materiály k využití.

Jednotlivé indikátory rozvoje kompetencí uváděné u témat se vztahují k oblastem poslechu a mluvení a sociokulturních kompetencí a mohou posloužit učitelům, aby si ověřili působení na dítě.

Na to, do jaké míry dítě dokáže ovládnout jednotlivé indikátory, může mít vliv řada faktorů. Mimo jiné délka docházky do mateřské školy, rozsah jazykové přípravy, mateřský jazyk dítěte (slovanský, neslovanský), podpora ze strany rodiny a individuální předpoklady dítěte.

Pedagog v mateřské škole využívá didaktické zásady při práci s dětmi s OMJ a na tyto zásady dbát nejen v hodinách jazykové přípravy. Dále je třeba uplatňovat tyto metody i při práci s celou třídou, s vědomím, že se v ní nacházejí i děti, které se češtinu učí jako druhý jazyk.

Pedagog při práci s dítětem s OMJ dodržuje následující zásady:

- hovoří pomalu a zřetelně; stojí čelem k dítěti
- k hovoru využívá témata, která jsou dítěti známá a blízká;
- užívá ustálené jednoduché instrukce a slovní spojení, instrukce sděluje posloupně po jedné;
- klade jednoduché otázky, dává dostatek času na odpověď;
- při použití jazykových prostředků současně napomáhá dítěti k porozumění využíváním neverbálních prostředků (gesta, mimika), pokud je to možné, řeč opírá o vizuální oporu (obrázky, předměty);
- srozumitelně a vstřícně seznamuje dítě s uspořádáním dne a nastavenými pravidly, používá k tomu dostupnou oporu včetně spolupráce s ostatními dětmi;
- seznamuje dítě se základy české kultury a společnosti, života v obci, a to v běžných situacích, které se dítěte a jeho života bezprostředně dotýkají.

II. VZDĚLÁVACÍ OBSAH ČEŠTINA JAKO DRUHÝ JAZYK

TÉMA: SEZNAMOVÁNÍ

Téma		Úroveň 1
1. Seznamování	Poslech a mluvení	- rozpozná naučená slova a slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu, který se týká seznamování a představování (např. Ahoj. Já jsem Jirka. Je mi 6. Chodím do třídy Sluníčko.) - sdělí své jméno a příjmení, věk, odkud je (země), kde bydlí, do které školy a třídy chodí, pomocí naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky - účastní se jednoduchých krátkých rozhovorů, ve kterých se používají naučené fráze a každodenní výrazy (např. Dobrý den / Ahoj. Děkuju. Prosím. Promiň/Promiňte.) - reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají osobních údajů (např. Ty jsi Leo? – kývne hlavou/Ano. Odkud jsi? – Francie), nerozumí však jejich parafrázím
	Sociokulturní kompetence	- rozumí verbální i neverbální komunikaci při seznamování a představování (podávání rukou, pohled z očí do očí, obejmutí, adekvátní pozdravy pro vítání a loučení) - rozumí rozdílu v oslovení a zdravení učitelů a dětí (vykání, tykání) - orientuje se v českém systému jmen – křestní jméno a příjmení
	Slovní zásoba a větné konstrukce	- slovní zásoba je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu - informace o sobě (křestní jméno, příjmení, věk, země a obec, odkud pochází, národnost, adresa) - pozdravy a rozloučení (např. dobrý den, ahoj, na shledanou) - poděkování (děkuju) • prosba (prosím + např. ukázání na věc, kterou potřebuje) - sdělení, že nerozumí nebo že rozumí (nerozumím/rozumím) - oslovení (např. paní učitelky, pana učitele, děti) - otázky na jméno, příjmení, věk, místo bydliště, název třídy (např. Jak se jmenuješ? Kde bydlíš? Kolik ti je let? Odkud jsi?) - konstrukce odpovědí (např. To je ... Jsem ... Jsem z ... Je mi ...)

TÉMA: TŘÍDA

Téma		Úroveň 1
2. Třída	Poslech a mluvení	- rozpozná naučená slova a slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu, který se týká tématu třídy a který je doplněn vizuální oporou (např. popis třídy, výčet pomůcek, umístění předmětů ve třídě) - popíše vybavení třídy, hračky a další předměty nebo své osobní věci a sdělí, kde se nacházejí, pomocí naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky (např. To je hrnek. Stůl je vpředu. Pastelka je modrá.) - reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky učitelů, které se týkají každodenního života ve třídě (např. Máš pláštěnku? – kývne hlavou / Ano. Kde je lepidlo? – ukáže prstem / Tam.), nerozumí však jejich parafrázím - reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na ustálené instrukce učitelů, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a jsou spojeny s gesty či mimikou (např. Umyjte si ruce. Musíte uklidit všechny hračky. Budeme malovat.)
	Sociokulturní kompetence	- rozumí základním třídním pravidlům, chápe, co musí, nesmí, může, nemůže a chová se podle toho - rozumí obvyklým gestům učitelů

Školní vzdělávací program

		• rozumí systému identifikačních symbolů a označení tříd
	Slovní zásoba a větné konstrukce	• slovní zásob je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu • konstrukce To je ... To jsou ... • Co je to? Kde je to? Čí je to? Jaké je to? Jakou barvu má ...? • odpovědi na zjišťovací otázky (např. Máš? – Ano/Ne) • oslovení dětí a učitelů (paní učitelko, Pavle) • slovesa být a mít • omluva (Promiň.) • prosba/žádost o povolení (Můžu?) • sdělení, že něco nemá nebo že potřebuje pomoc • pomůcky • vybavení třídy • osobní věci dětí • barvy • vybraná přídavná jména – vlastnosti věcí (velký, malý, červený) • vybraná určení místa – Kde? (tady/tam, nahoře/dole, vpředu/vzadu, uprostřed, vpravo/vlevo) • název třídy • pasivní znalost sloves každodenních aktivit, pokyny učitelů (např. psát, kreslit, mluvit, cvičit, jít ven) • pasivně modální slovesa (muset, nesmět, moct)

TÉMA: MATEŘSKÁ ŠKOLA

Téma		Úroveň 1
3. Mateřská škola	Poslech a mluvení	• rozpozná naučená slova a slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu, který se týká tématu mateřské školy a který je doplněn vizuální oporou (např. názvy místností, pojmenování osob pracujících v mateřské škole) • popíše prostor školy, místnosti a osoby za použití naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky (např. Třída Berušky je nahoře. Paní kuchařka tady není.) • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají každodenního života v mateřské škole (např. Kde máš oblečení na zahradu? – ukáže: Tady.), nerozumí však jejich parafrázím • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na ustálené instrukce a výpovědi osob ve škole, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a mohou být spojeny s gesty či mimikou (např. Po chodbě jdi prosím pomalu! Tady se musíme přezouvat. Dnes jdeme na dopravní hřiště.)
	Sociokulturní kompetence	• je obeznámen/a s provozem mateřské školy a organizací dne v mateřské škole
	Slovní zásoba a větné konstrukce	• slovní zásob je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu • znalost modálních sloves muset, nesmět (např. Musíš jít dolů. Nesmíte být na chodbě.) • pasivní znalost rozkazovacího způsobu v pokynech a instrukcích (např. Jděte prosím pomalu.) • pasivní znalost infinitivu nebo rozkazu sloves pohybu jít/chodit (např. Jděte dolů.) • prostor budovy (např. přízemí, patro/poschodí, schody, chodba)

Školní vzdělávací program

		• místnosti (např. ředitelna, třída, šatna, kuchyně) • okolí (např. zahrada, hřiště) • osoby (např. dítě, ředitel/ka, učitel/ka, kuchař/ka) • určení místa (např. sem/tady, nahoru/nahoře, doprava/vpravo) • každodenní opakující se činnosti v mateřské škole (jít ven, svačit, odpočívat) • instrukce učitele/učitelky (vstaňte, oblečte se, odnešte talíře)
--	--	---

TÉMA: RODINA

Téma		Úroveň 1
4. Rodina	Poslech a mluvení	• rozpozná naučená slova a slovní spojení v pomalém a zřetelném projevu, který se týká rodiny a který je doplněn vizuální oporou (např. Na fotce je moje rodina. Je tam babička, děda, malá sestra a já a taky tatínek a maminka. Slavíme moje narozeniny.) • sdělí informace o členech rodiny (např. osobní údaje, co dělají a umí, co mají rádi/neradi) za použití naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky, pokud má k dispozici vizuální oporu • popřeje kamarádovi/kamarádce k narozeninám, k svátku (např. Všechno nejlepší.) • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají jeho/její rodiny, rozumí základním naučeným otázkám (Jak se jmenuje tvůj bratr? Co dělá tatínek? Byli jste o víkendu na výletě?), nerozumí však jejich parafrázím • rozpozná pozvání na oslavu nebo na návštěvu a reaguje na něj jednoduše slovně (např. Zvu tě na oslavu narozenin. – Děkuju.)
	Sociokulturní kompetence	• je obeznámen/a se základními zvyklostmi chování a jednání během společenských událostí v ČR (vítání, zdravení, zouvání bot, blahopřání, nošení dáreků, děkování za dárky, stolování) a se základními hygienickými návyky • je obeznámen/a s obvyklou strukturou české rodiny (např. v jedné domácnosti obvykle žijí rodiče a jejich děti, je běžné, že oba rodiče chodí do zaměstnání) • je obeznámen/a s různými rodinnými modely, které existují v ČR
	Slovní zásoba a větné konstrukce	• slovní zásob je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu • osobní zájmena, přivlastňovací zájmena • členové rodiny a příbuzní (rodiče, sourozenci, prarodiče) • domácí mazlíčci (např. pes, kočka) • osobní údaje (jméno, příjmení, věk) • popis osoby (vzhled – např. hnědé oči, krátké vlasy, hezký/ošklivý, postava – vysoká, vlastnosti – hodný, dobrý) • profese – povolání, zaměstnání členů rodiny + velmi známé (např. doktor/doktorka, prodavač/prodavačka, programátor/programátorka, kuchař/kuchařka) • slova spojená s narozeninami a oslavou (slavit, oslava, narozeniny, svátek, dort, dárek, přání, všechno nejlepší k ...) • slova spojená s běžným životem rodiny (uklízet, vařit, pracovat, odpočívat, pomáhat)

TÉMA: CO RÁD/A DĚLÁM

Téma		Úroveň 1
5. Co rád/a dělám	Poslech a mluvení	• rozpozná slova a slovní spojení ve zřetelném a pomalém projevu, který se týká hry, volného času a zájmu dětí a který je doplněn vizuální

		oporou • sdělí informace o tom, co rád/a dělá, co umí, co dělá ve volném čase, informace doplní o dny v týdnu za použití naučených výpovědí a jednoduchých slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky (např. Hraju si s vláčky. Jezdím na kole. V úterý chodím na fotbal. / V úterý mám fotbal.) • účastní se jednoduchých krátkých rozhovorů, ve kterých zdraví a oslovuje kamarády nebo je neverbálně nebo jednoduše slovně vyzývá ke společné aktivitě (např. drží v ruce hračku, ukazuje ji / Chceš? Jdeš hrát? Nebo: Vidí, jak si děti hrají. – Můžu taky?) • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají volnočasových aktivit ve školce nebo doma (např. Co budeš dělat? S čím si chceš hrát? Co rád/a děláš?), nerozumí však jejich parafrázím • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na ustálené instrukce a výpovědi, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a které se týkají činností a mohou být spojeny s časovou informací jako den v týdnu nebo s frekvencí a délkou aktivity (např. Ve středu je plavání. Každý den si hrajeme. Celý den budeme na výletě.)
	Sociokulturní kompetence	• zapojuje se do hry a činností na základě aktivní komunikace (pozdraví, reaguje na výzvu nebo sám/sama vyzývá ke společné aktivitě) • rozumí rozdílu v režimu pracovních dnů a volných dnů a jak děti mohou trávit svůj volný čas • rozumí rozdílu v komunikaci se svými učiteli, lektory zájmových kroužků nebo s druhými dětmi a kamarády (vykání, tykání)
	Slovní zásoba a větné konstrukce	• slovní zásoba je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu • sportovní aktivity (cvičit, plavat, bruslit, hrát něco, tancovat) • slovesa spojená s uměleckými zájmy (poslouchat, malovat, kreslit, hrát na ...) • slovesa spojená s volným časem (odpočívat, sportovat, dívat se, poslouchat) • vyjádření libosti a nelibosti (bavit, nebavit, mít rád/a, nemít rád/a, rád/a dělat, nerad/a dělat) • druhy sportů (fotbal, hokej, tenis, golf, gymnastika, atletika, volejbal, basketbal, házená) • další slova spojená s volným časem (kino, film, hra, hudba, tanec, zpěv, kniha, časopis, sport a počítač, televize, mobilní telefon, mobil ...) • časové informace (ráno, večer, zítra)

TÉMA: ČAS

Téma		Úroveň 1
6. Čas	Poslech a mluvení	• rozpozná základní časové údaje v pomalém a zřetelném projevu, který je doplněn vizuální oporou (např. O Vánocích zdobíme stromček. V zimě jezdíme na hory.) • orientuje se v čase podle skladby denních činností a pravidelných rituálů a na instrukce reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně (např. Před jídlem si myjeme ruce. Po obědě budeme odpočívat. Rodiče přijdou odpoledne po svačině.) • reaguje neverbálně nebo jednoslovně na otázky, které se týkají časových údajů a jsou spojeny s jeho/její osobou (např. Kdy jdeš domů? Po spaní? Kdy máš narozeniny?), nerozumí však jejich parafrázím • reaguje na časové informace na základě vizuální opory (např. Až bude

Školní vzdělávací program

		velká ručička hodin úplně dole, budeme vstávat.) a reaguje jednoslovně na otázky, které se týkají časových údajů a jsou spojeny s jeho/její osobou (např. Kdy jdeš domů? Po spaní? Kdy máš narozeniny?), ale nerozumí jejich parafrázím
	Sociokulturní kompetence	• vyjmenuje roční doby • je obeznámen/a s časovým harmonogramem mateřské školy (příchod, čas hraní, čas společných aktivit, řízená činnost, oběd, odpočinek, svačina, odchod domů) • rozumí časovým zvyklostem dodržovat stanovený čas na určité aktivity (dokončování hry, úklid, stravování u stolu, převlékání, pobyt venku, čas odpočinku) • je obeznámen/a se základními zvyky a tradicemi spojenými s českými svátky (např. vánoční zvyky – pečení cukroví, dávání dárek, velikonoční zvyky – malování vajíček, koledování)
	Slovní zásoba a větné konstrukce	• slovní zásob je zaměřena na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu • časové úseky (den, týden, rok, měsíc, hodina, prázdniny, víkend) • části dne (ráno, dopoledne, poledne, odpoledne, večer, noc) • dny v týdnu (pondělí–neděle) • roční období (jaro, léto, podzim, zima) • svátky (Vánoce, Velikonoce, Nový rok, silvestr, Mikuláš, Den matek, Den dětí) • slova, která se pojí s časem (začátek, konec) • časový harmonogram mateřské školy (příchod, řízená činnost, svačina, hra, pobyt venku atd.) • časová osa – minulost, přítomnost, budoucnost (včera, dnes, zítra) • slovesa spojená s denním režimem, s činnostmi, které se pravidelně opakují (vstávat, snídat, obědvat, večerět, oblékat se, mýt se, hrát si) • minulý a budoucí čas slovesa být

TÉMA: STRAVOVÁNÍ

Téma		Úroveň 1
7. Stravování	Poslech a mluvení	• rozpozná naučená slova a slovní spojení ve zřetelném a pomalém projevu, který se týká stravování a který je doplněn vizuální oporou (např. názvy potravin, jídelníček, stravování v mateřské škole) • pojmenuje základní potraviny, jídlo a nápoje za použití naučených výpovědí a slovních spojení a s pomocí učitele/učitelky a pokud má k dispozici vizuální oporu (např. chléb, polévka, voda) • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na otázky, které se týkají toho, co jí a pije, co má rád/a, co chce, co nesmí jíst a pít nebo zda má hlad a žízeň (např. Chutná ti to? Můžeš mléko? Máš žízeň? Chceš pít?), nerozumí však jejich parafrázím • reaguje neverbálně nebo jednoduše slovně na ustálené instrukce a výpovědi, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a které se týkají stravování během dne, stravování v mateřské škole, osobního jídelníčku (např. Napij se vody. Polévku jez lžící. Teď bude svačina.) • rozpozná nabídku na jídlo a pití a reaguje na ni neverbálně nebo jednoduše slovně (např. Dáš si? Chceš ještě? Vezmi si – kývne hlavou / Ano. / Děkuju.) • rozpozná přání před jídlem a jednoduše slovně na něj reaguje (např. Dobrou chuť – Děkuju.)
	Sociokulturní	• je obeznámen/a se základními pravidly stolování (např. správné držení

	kompetence	příboru, přání a děkování za jídlo, odnášení nádobí ze stolu, uklizení svého místa) • je obeznámen/a s tím, jak si vzájemně nabízíme jídlo (např. čekáme, až nám někdo nabídne, nebo se zeptáme, než si něco vezmeme) • rozumí, co považujeme v ČR za zdravé a nezdravé stravování
	Slovní zásoba a větné konstrukce	• slovní zásob je zaměřená na konkrétní potřeby dítěte, které se týkají osvojovaného tématu • předmět věty ve 4. p. se slovesy snídat, svačit, obědovat, večeřet, pít, jíst, vařit (např. snídám koláč, piju čaj), ale také ve spojení mít k ... (např. ke svačině mám koláč a jablko) • základní potraviny (chléb, jogurt, šunka, máslo, čokoláda) • nápoje (čaj, mléko, voda, džus, kola) • osobní jídelníček – podle potřeb dítěte • stravování během dne (snídaně, svačina, oběd, svačina, večeře; slovesa – snídat, svačit, obědovat, večeřet) • jídlo a pití v jídelním lístku v mateřské škole + kategorie jídel (hlavní jídlo, polévka, pití) • klasifikace jídel (ovoce, zelenina, pečivo, mléčné výrobky, maso, cukrovinky) • stolování – dobrou chuť, dobré chutnání 1 1 • komunikace týkající se jídla a pití: • otázky: Co si dáš? Chceš? Máš rád/a? Chutná ti? Jíš? Piješ? • spojení: mít hlad, mít žízeň • vyjádření libosti, nelibosti – mít rád/a, chutnat (Mám rád maso. Nemám ráda rajčata. Chutná mi pizza. Nechutnají mi knedlíky.) • komunikace ve spojitosti se stravováním • příslovce hodně, málo, míň, víc ve spojení s jídlem (Můžu dostat víc? Kolik chceš? – Hodně, málo

III. METODICKÉ POZNÁMKY

V každém tématu jsou nejdůležitější **komunikační situace**, které je třeba zvládnout, a **sociokulturní dovednosti**, které si dítě osvojí. Prostřednictvím jazyka se dítě učí životu v českém prostředí. To je podstata češtiny jako druhého jazyka.

Pořadí témat

Pořadí témat je zvolené s ohledem na to, jaké komunikační situace si dítě potřebuje osvojit nejdříve, aby se mohlo plně integrovat do mateřské školy.

Pořadí témat je možné i vhodné přizpůsobovat aktuální potřebě dětí a celé skupiny s ohledem na tematické celky, které probírá celá třída. Například výstupy, které se týkají tématu Čas nebo tématu Příroda, zařazujeme podle aktuální potřeby. Stejně tak pokud je např. v mateřské škole sportovní den, zařadíme slovní zásobu, větné konstrukce a výstupy z tématu Volný čas a můžeme s dětmi mluvit o jejich zájmech.

Další možností, jak uspořádat témata, je **postup od nejbližšího ke vzdálenějšímu** – začít tím, že si ze všech témat vybereme s dítětem či skupinou to, co se ho/jí bezprostředně týká, a teprve potom, ve druhém kole, ve spirálovém způsobu učení rozšíříme výstupy, slovní zásobu a větné konstrukce na kompletní obsah daného tématu v kurikulu. Například z tématu Volný čas nebo tématu Místo, kde žiju, vybereme pouze takovou slovní zásobu, která se dítěte týká, a necháme na později komplexní znalost např. nábytku, který dítě nemá v pokoji, nebo pojmenování pater v budově, bydlí-li v rodinném domku, či různých typů budov.

Vhodné způsoby práce

- dítě zařazovat do her v menších skupinách
- pracovat v menších skupinách nebo individuálně
- vhodná vizualizace např. režimu, činností, míst
- nutná komplexní péče (podpora logopeda, speciálního pedagoga, asistenta pedagoga, spolupráce s rodinou)
- správný mluvní vzor
- rozvoj slovní zásoby (pasivní i aktivní), práce s obrázky podle tematických celků – vytvářet slovníček, sešit
- podporovat mluvní apetit
- rytmizační cvičení – rytmizace podle obrázků, 1–3slabičná slova, drobné hříčky, říkadla, hra na nástroje
- zpívání – jednoduché popěvky, doplňování textu, melodizace jedno- až tříslabičných slov
- práce s knihou
- rozvoj smyslového vnímání – zraková a sluchová percepce
- rozvoj orientace v čase a prostoru – na sobě, na druhých, v prostoru
- rozvoj paměti, pozornosti a myšlení
- střídání činností (na začátku často zařazovat činnosti, které nejsou závislé na jazyku: hudební, pohybové, výtvarné) • pracovat s piktogramy

IV. DOPORUČENÉ MATERIÁLY

Materiály do výuky

Kolektiv autorů: Nápadníček aktivit pro MŠ – Činnosti pro celou třídu s ohledem na děti s OMJ (META, o.p.s., 2018)

V úvodu obecné principy (desatero) práce s dětmi s OMJ, následuje týdenní projekt zaměřený na lidské tělo a pak další konkrétní příklady her a činností s popisem různorodé podpory dětí s OMJ.

Lacinová, P.: Nečtu, nepíšu, učím se česky (CIC, 2018)

Pracovní sešit určený pro předškolní a raně školní děti – úplné začátečníky. Obsahuje 10 tematických okruhů – kapitol. Obsahem jsou obrázky k vybarvování a úkoly k řešení, jejichž cílem je upevňování slovní zásoby, porozumění základním otázkám a instrukcím, hlavně rozvoj mluvení. Ke každé kapitole jsou navrženy pohybové a výtvarné aktivity. Součástí je metodická část pro učitele.

KIKUS Výuka druhého jazyka

Metodický materiál

Metodiky pro učitele

Děti s odlišným mateřským jazykem v mateřských školách (META, o.p.s., 2015) Metodická příručka pro učitele v MŠ Metodika pro učitele MŠ (InBáze, 2019)

Více materiálů na stránkách:

<https://cizinci.npi.cz>

www.inkluzivniskola.cz

V. 7. Distanční vzdělávání

Popis distančního vzdělávání je uveden ve školním řádu MŠ Kojetín.

V. 8. Individuální vzdělávání dle § 34 školského zákona

Pravidla organizace tohoto vzdělávání jsou popsána ve školním řádu MŠ Kojetín.

VI. Vzdělávací obsah

VI. 1. Obsah předškolního vzdělávání

Vzdělávací obsah = hlavní prostředek vzdělávání dítěte, je uspořádán do 5 vzdělávacích oblastí:

1. biologická: Dítě a jeho tělo:

- lidské tělo a jeho části (hlavní smyslové a tělesné orgány a jejich funkce, včetně pohlavních, jeho vývoj a změny (narození, růst těla a jeho proměny), zdravé životní návyky (pohybové činnosti a sport, zdravá výživa, potraviny), ochrana osobního zdraví (péče o čistotu a zdraví, ochrana před škodlivými látkami a vlivy, návykovými látkami a závislostmi, prevence onemocnění), ochrana bezpečí (varování před úrazy, nebezpečím hrozcím při hrách, v dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi, věcmi a jevy), sebeobsluha (hygiena, stolování, oblékání, úklid), věci kolem nás (předměty denní potřeby, hračky, pomůcky, sportovní náčiní a nářadí, výtvarné pomůcky, hudební nástroje, pracovní pomůcky, jejich užívání).

2. psychologická: Dítě a jeho psychika

- dorozumívání mezi lidmi (zvuky, gesta, řeč, slova, věty, písmena, čísla, symboly), sdělování (knížky, film, divadlo), předměty a jejich vlastnosti (velikost, tvar, barva, chuť, vůně, materiály, zvuky, funkce předmětů), číselné a matematické pojmy (číselná řada, čísllice, základní geometrické tvary, množství), prostorové pojmy a souvislosti (v prostoru, v rovině, uspořádání předmětů), elementární časové pojmy a souvislosti (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), lidé a jejich vlastnosti (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly), každý je jiný (přirozená různost lidí), já (individuální charakteristiky, osobnost, právo být sám sebou).

3. interpersonální: Dítě a ten druhý

- vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, cizí lidé, ochrana osobního bezpečí), rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi), pravidla vzájemného chování (doma, v mateřské škole, na veřejnosti, herní pravidla)

4. sociálně kulturní: Dítě a společnost (svět lidí, kultury, umění, práce)

- společenské role (dítě, dospělý, rodič, učitelka, role dané pohlavím či zaměstnáním), pravidla vzájemného styku (ohleduplnost, tolerance, spolupráce), mravní zásady, práce, pracovní činnosti a role (pracovní předměty, pomůcky, nástroje, jednoduché pracovní úkony a činnosti, řemesla, povolání, zaměstnání), kultura a umění (kultura prostředí, ve kterém žije, lidové zvyky, tradice, svět výtvarného a dramatického umění, svět hudby, svět sportu, jak se lidé baví), rozmanitost lidského světa (naše vlast, jiné země, národy a kultury).

5. environmentální: Dítě a svět (životní prostředí, svět přírody, vědy, techniky)

- prostředí, v němž žije (domov, škola, obec, okolí domova, okolí školy, život a dění v obci, Doprava, ulice, obchody, lékař, důležité instituce, nákupy), příroda živá i neživá (rostliny, živočichové), přírodní jevy a děje (podnebí, počasí, roční období, změny v přírodě), látky a jejich vlastnosti (voda a vzduch, nerosty, kovy, suroviny, přírodní materiály a jejich vlastnosti, umělé materiály), životní prostředí a jeho ochrana (vliv člověka na životní prostředí, na okolní krajinu, péče o okolí a životní prostředí, ochrana přírody), věda a technika (technické přístroje, se kterými se dítě setkává), co je nebezpečné (nebezpečné předměty, přístroje, kontakt se zvířaty, s látkami ohrožujícími zdraví, běžné přírodní a povětrnostní jevy, situace hromadně ohrožující), rozmanitost přírody i světa a jeho řád (země, hory, řeky, pohoří, světadíly, planeta Země, vesmír).

VI. 2. Témata (integrované bloky) vzdělávacího programu na jeden školní rok

Téma (integrovaný blok):	Tematické části - obsah:
I. „Po prázdninách“ (září)	Naše třída, škola, kamarádi. Naše město. Rodina. Co děláme celý den.
II. „Když padá listí“ (říjen, listopad)	Podzim na zahradě, na poli, v lese. Počasí. Zvířata. Oblečení. Zdraví. Moje tělo.
III. „Vánoční čas“ (listopad, prosinec)	Mikuláš. Vánoční zvyky a tradice. Rodina. Vánoce.
IV. „Paní zima jede“ (leden, únor)	Počasí. Zima v přírodě. Zimní sporty a hry. Zápis do ZŠ. Materiály, tvary, barvy. Zdraví, strava, potraviny. Karneval.
V. „Přijelo k nám Jaro“ (březen, duben)	Počasí. Jaro na zahradě, na poli, v lese. Zvířata a jejich mláďata. Svátky jara - Velikonoce . Doprava. Zápis do ZŠ
VI. „Svět kolem nás“ (květen, červen)	Svátek matek. Profese, řemesla, co kdo dělá. Doprava. Město, vesnice. Potok, řeka. Kniha, časopis, encyklopedie. Olympiáda. Výlet-exotická zvířata. Den dětí.
VII. „Už jde léto, už k nám jedou prázdniny“ (červen)	Léto. Počasí. Příroda. Pohádkový svět, pohádkové postavy.

Vzdělávací obsah vychází z výše uvedených pěti **vzdělávacích oblastí** . Tyto oblasti se vzájemně prolínají. Každá z těchto oblastí zahrnuje dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje), vzdělávací nabídku (co učitel dítěti nabízí) a očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže).

Dílčí vzdělávací cíle, obecně vzdělávací nabídka a očekávané výstupy jsou zpracovány na úrovni ŠVP- viz níže u každého integrovaného celku.

Konkrétní vzdělávací nabídka je pak podrobně rozpracována na úrovni tříd formou třídních vzdělávacích programů.

Třídní vzdělávací programy (TVP):

Vzdělávací činnosti s dětmi plánují učitelé do jednotlivých tematických částí, jež dohromady tvoří **třídní vzdělávací program**. Každý TVP vychází z jednotlivých témat (integrovaných bloků) **školního vzdělávacího programu**.

Obsah TVP respektuje vzdělávací cíle stanovené v ŠVP. Vzdělávací nabídka je konkrétně zpracovaná na úrovni jednotlivých tříd, lze ji nadále během školního roku dle potřeby doplňovat v návaznosti na to, co se aktuálně děje, čím momentálně děti žijí. Je žádoucí, aby učitelé vzdělávací nabídku upravovali s ohledem na výsledky vzdělávání dětí a vycházeli z individuálních potřeb a zájmů dětí. Není povinné veškerou plánovanou vzdělávací nabídku realizovat. TVP má charakter pracovního dokumentu, jež je průběžně doplňován.

V každém TVP je vzhledem k zaměření programu školy dále rozpracována dle jednotlivých tematických celků oblast **Dítě a jeho tělo**. Součástí je:

- metodická řada lokomočních cvičení (dle věkových skupin)
- zásobník zdravotních cviků (každá učitelka má zpracováno samostatně)
- obsah pohybových aktivit (každá třída má zpracováno samostatně)

I. „Po prázdninách“ (září)	Naše třída, škola, kamarádi. Naše město. Rodina. Co děláme celý den.
--------------------------------------	---

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje) <u>5.1.Dítě a jeho tělo</u> – uvědomění si vlastního těla – rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí – rozvoj a užívání všech smyslů – rozvoj fyzické i psychické zdatnosti – osvojení si věku přiměřených praktických dovedností – osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě – osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí – vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu <u>5.2.Dítě a jeho psychika</u> a)– rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) – rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu – ☐ osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) b)– posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) – rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) c)– získání relativní citové samostatnosti – rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat <u>5.3.Dítě a ten druhý</u> – ☐ seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému – osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem – posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.) – rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních – rozvoj kooperativních dovedností <u>5.4. Dítě a společnost</u> – ☐ poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace	Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže) <u>5.1.Dítě a jeho tělo</u> – ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) – zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.) – zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) – zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami <u>5.2.Dítě a jeho psychika</u> a)– pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno – domluvit se slovy i gesty, improvizovat b)– záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost – postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí – chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase c)– odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory – přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky – prožívat radost ze zvládnutého a poznatého – respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněná a zdůvodněná povinnosti <u>5.3.Dítě a ten druhý</u> – ☐ navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho – přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství – spolupracovat s ostatními – dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla – respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. <u>5.4. Dítě a společnost</u> – ☐ uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení,
--	--

obvyklým v tomto prostředí – rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané – rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny – vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách 5.5. Dítě a svět – seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu – vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách – osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy – rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	uposlechnout pokyn apod.) – začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti – adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody – utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) – chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí – zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod. 5.5. Dítě a svět – orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí) – zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) – pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
--	--

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA: PO PRÁZDNINÁCH

5.1 Dítě a jeho tělo

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemocí, nezdravých návyků a závislostí

5.2. Dítě a jeho psychika

5.2.1 Jazyk a řeč

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

5.2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant

5.2.3 Sebepojetí, city, vůle

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- hry na téma rodiny, přátelství apod.

5.3 Dítě a ten druhý

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sbližování dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

5.4 Dítě a společnost

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)

- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)

5.5 Dítě a svět

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

RIZIKA: PO PRÁZDNINÁCH

5.1 Dítě a jeho tělo

Rizika (*co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele*)

- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí apod.)
- neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte
- nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy

5.2. Dítě a jeho psychika

5.2.1 Jazyk a řeč

Rizika (*co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga*)

- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými
- špatný jazykový vzor
- vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte)
- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní
- omezený přístup ke knížkám

5.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Rizika (*co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele*)

- nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti
- málo příležitosti a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací

5.2.3 Sebepojetí, city, vůle

Rizika (*co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele*)

- málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění
- jednání, které dítě pociťuje jako křivdu a vnímá jako násilí
- stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí
- nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního citění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)
- málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, citění, prožívání a vyjadřování

5.3 Dítě a ten druhý

Rizika (*co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele*)

- nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem
- příliš ochrannářské či příliš nevšímavé prostředí
- autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem

- manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění)
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor
- nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství

5.4 Dítě a společnost

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření, ne všichni je dodržují (např. někteří dospělí)
- nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění

5.5 Dítě a svět

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy
- špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota podílet se na jejich řešení)

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: PO PRÁZDNINÁCH

Kompetence k učení *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

Kompetence k řešení problémů *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Komunikativní kompetence *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci

Sociální a personální kompetence *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

Činnostní a občanské kompetence *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat

II. „Když padá listí“ (říjen, listopad)

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

5.1. Dítě a jeho tělo

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

5.2. Dítě a jeho psychika

- a)** – rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností
receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
– rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
– □ osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- b)** – rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představitivosti a fantazie
– posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
– vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- c)** – získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
– □ poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
– rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

5.3. Dítě a ten druhý

- □ seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)

5.4. Dítě a společnost

- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- □ poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Podzim na zahradě, na poli, v lese, Počasí, zvířata, Oblečení, Zdraví, Moje tělo

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

5.1. Dítě a jeho tělo

- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chuť, vnímat hmatem apod.)
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých

5.2. Dítě a jeho psychika

- a)** – vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
– vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
– učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
– naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- b)** – vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimát si (nového, změněného, chybějícího)
– zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
– vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
– naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- c)** – vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
– prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
– být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem

5.3. Dítě a ten druhý

- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)

5.4. Dítě a společnost

- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)

<u>5.5. Dítě a svět</u> – pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit – rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách – vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí – rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	<u>5.5. Dítě a svět</u> – osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi – mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte – mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
---	---

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA: KDYŽ PADÁ LISTÍ

5.1 Dítě a jeho tělo

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí

5.2. Dítě a jeho psychika

5.2.1 Jazyk a řeč

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

5.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině

5.2.3 Sebepojetí, city, vůle

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajobování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

5.3 Dítě a ten druhý

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách

- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sblížení dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

5.4 Dítě a společnost

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

5.5 Dítě a svět

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

RIZIKA: KDYŽ PADÁ LISTÍ

Dítě a jeho tělo:

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitostí k pracovním úkonům
- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí
- nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, náradím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod.

5.2. Dítě a jeho psychika

5.2.1 Jazyk a řeč

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- málo příležitostí k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim

5.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
- nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí

5.2.3 Sebepojetí, city, vůle

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nedostatek možností projevovat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich
- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte
- stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí

5.3 Dítě a ten druhý

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nedostatečně psychosociálně „bezpečné“ prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance
- manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění)
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým
- nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem
- příliš časté vystupování učitele v roli soudce

.4 Dítě a společnost

Rizika (*co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele*)

- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině
- nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům
- nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění

5.5 Dítě a svět

Rizika (*co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele*)

- jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí
- nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: KDYŽ PADÁ LISTÍ

Kompetence k učení (*dítě ukončující předškolní vzdělávání*)

- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

Kompetence k řešení problémů (*dítě ukončující předškolní vzdělávání*)

- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost

Komunikativní kompetence (*dítě ukončující předškolní vzdělávání*)

- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou

Sociální a personální kompetence (*dítě ukončující předškolní vzdělávání*)

- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost

Činnostní a občanské kompetence (*dítě ukončující předškolní vzdělávání*)

- se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat

III. „Vánoční čas“ (listopad, prosinec)	Mikuláš. Vánoční zvyky a tradice. Rodina. Vánoce.
Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje) <u>5.1.Dítě a jeho tělo</u> – uvědomění si vlastního těla – rozvoj a užívání všech smyslů – rozvoj fyzické i psychické zdatnosti – osvojení si věku přiměřených praktických dovedností – osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě <u>5.2.Dítě a jeho psychika</u> a) – osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) - rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) b) – rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétní názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie – rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) – posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) c) – rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat – rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání – poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti) <u>5.3.Dítě a ten druhý</u> – posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.) – vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) <u>5.4. Dítě a společnost</u> – poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí – rozvoj společenského i estetického vkusu – vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách <u>5.5. Dítě a svět</u> – vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže) <u>5.1.Dítě a jeho tělo</u> – zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) – koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou <u>5.2.Dítě a jeho psychika</u> a) – naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) – sledovat a vyprávět příběh, pohádku – popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) b) – poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno – chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.) – vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim c) – uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucitění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí – těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním – zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) <u>5.3.Dítě a ten druhý</u> – porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad – chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) <u>5.4. Dítě a společnost</u> – vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (řici, co bylo zajímavé, co je zaujalo) – vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) <u>5.5. Dítě a svět</u> – vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)

– osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy – rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	– všimnout si změn a dění v nejbližším okolí – porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
--	---

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA: VÁNOČNÍ ČAS

5.1 Dítě a jeho tělo

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí

5.2. Dítě a jeho psychika

5.2.1 Jazyk a řeč

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv

5.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování

- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině

5.2.3 Sebepojetí, city, vůle

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevovalání citů (zvláště kladných), v sebekontrolu a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

5.3 Dítě a ten druhý

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým

- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrozličnějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sbližování dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke starším apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

5.4 Dítě a společnost

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

5.5 Dítě a svět

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

Školní vzdělávací program

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními ději srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

RIZIKA: VÁNOČNÍ ČAS

5.1 Dítě a jeho tělo

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností
- absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností
- nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí

5.2. Dítě a jeho psychika

5.2.1 Jazyk a řeč

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- špatný jazykový vzor
- vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte)
- časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných programů (nevhodná volba či časté a dlouhodobé sledování pořadů televize, videa apod.)

5.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionálního poznávání
- málo příležitosti a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací
- nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení

5.2.3 Sebepojetí, city, vůle

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými

5.3 Dítě a ten druhý

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují
- soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace

5.4 Dítě a společnost

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů

- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině

5.5 Dítě a svět

Rizika (*co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele*)

- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu
- užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků
- převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film)

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: VÁNOČNÍ ČAS

Kompetence k učení (*dítě ukončující předškolní vzdělávání*)

- se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

Kompetence k řešení problémů (*dítě ukončující předškolní vzdělávání*)

- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

Komunikativní kompetence (*dítě ukončující předškolní vzdělávání*)

- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

Sociální a personální kompetence (*dítě ukončující předškolní vzdělávání*)

- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim

Činnostní a občanské kompetence (*dítě ukončující předškolní vzdělávání*)

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých

IV. „Paní zima jede“ (leden, únor)	Počasí. Zima v přírodě. Zimní sporty a hry. Materiály, tvary, barvy. Zdraví, strava, potraviny.
Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje) <u>5.1. Dítě a jeho tělo</u> – uvědomění si vlastního těla – rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí – rozvoj a užívání všech smyslů – osvojení si věku přiměřených praktických dovedností – osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě – osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí – vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu <u>5.2. Dítě a jeho psychika</u> a) – rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) – rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu – □ osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) b) – vytváření základů pro práci s informacemi – osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla) – rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie – posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) – vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení c) – rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit – získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci – □ poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti) – rozvoj schopnosti sebeovládání	Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže) <u>5.1. Dítě a jeho tělo</u> – zachovávat správné držení těla – vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.) – pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem – rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých – mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy – mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.) <u>5.2. Dítě a jeho psychika</u> a) – porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větech) – sledovat a vyprávět příběh, pohádku – popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) – poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma – rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci – poznat některá písmena a číslice, popř. slova b) – zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) – vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení – chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.) – chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase – naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit c) – rozhodovat o svých činnostech – vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých) – přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky

<u>5.3.Dítě a ten druhý</u> – seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému – osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem – posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.) – rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních – rozvoj kooperativních dovedností <u>5.4. Dítě a společnost</u> – vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách – poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí – rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané – rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny <u>5.5. Dítě a svět</u> – rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám – vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách – pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	<u>5.3.Dítě a ten druhý</u> – uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je – chápat, že všichni lidé (dětí) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. – uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou – spolupracovat s ostatními <u>5.4. Dítě a společnost</u> – chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé – porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých – vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) – dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair – uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají) <u>5.5. Dítě a svět</u> – uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) – porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole – mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
--	---

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA: PANÍ ZIMA JEDE

5.1 Dítě a jeho tělo

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrožících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemocí, nezdravých návyků a závislostí

5.2. Dítě a jeho psychika

5.2.1 Jazyk a řeč

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma

- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

5.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)

- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikaci
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

5.2.3 Sebepojetí, city, vůle

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrozumnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- cvičení v projevoování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození jazykem) a v čem jsou si podobní

5.3 Dítě a ten druhý

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrozumnějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách

- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sbližování dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije - rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) - mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

5.4 Dítě a společnost

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí

- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)

5.5 Dítě a svět

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

RIZIKA: PANÍ ZIMA JEDE

5.1 Dítě a jeho tělo

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- absence či nedostatek pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností
- nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí
- dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech
- nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobem ochrany zdraví a bezpečí

5.2. Dítě a jeho psychika

5.2.1 Jazyk a řeč

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných programů (nevhodná volba či časté a dlouhodobé sledování pořadů televize, videa apod.)

5.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
- omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionálního poznávání
- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie
- zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
- nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí

5.2.3 Sebepojetí, city, vůle

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání
- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte

- nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního citění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)

5.3 Dítě a ten druhý

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování
- časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor
- nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem
- příliš časté vystupování učitele v roli soudce
- -soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace

5.4 Dítě a společnost

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, ironického, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.) včetně nevhodných vzorů v médiích
- ironizování a znevažování úsilí dítěte
- nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku
- potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti

5.5 Dítě a svět

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy
- převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film)
- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu
- výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání
- a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky

- využitelná
- nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdравé a nebezpečné

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: PANÍ ZIMA JEDE

Kompetence k učení *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

Kompetence k řešení problémů *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

Komunikativní kompetence *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

Sociální a personální kompetence *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

Činnostní a občanské kompetence *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky

V. „Přijelo k nám Jaro“ (březen,duben)	Karneval. Počasí. Jaro na zahradě, na poli, v lese. Zvířata a jejich mláďata. Svátky jara-Velikonoce.Doprava. Zápis do ZŠ
Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje) <u>5.1.Dítě a jeho tělo</u> – rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí – rozvoj a užívání všech smyslů – osvojení si věku přiměřených praktických dovedností – osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě – vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu <u>5.2.Dítě a jeho psychika</u> a)– rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) – □ osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) b) –rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétní názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie – rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) c) –□ poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti) - rozvoj schopnosti sebeovládání <u>5.3.Dítě a ten druhý</u> – ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými – posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.) –□ seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému <u>5.4. Dítě a společnost</u> – seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije –□ poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí – rozvoj společenského i estetického vkusu – rozvoj základních kulturně společenských postojů,	Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže) <u>5.1.Dítě a jeho tělo</u> – koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou – ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) – zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) <u>5.2.Dítě a jeho psychika</u> a) – vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách – naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) – sledovat očima zleva doprava – poznat napsané své jméno b)– postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí – vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim c)– uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je – vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení – být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem <u>5.3.Dítě a ten druhý</u> – uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je – spolupracovat s ostatními – vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.) <u>5.4. Dítě a společnost</u> –□ uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.) – utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)

návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny <u>5.5. Dítě a svět</u> – osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy – seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu – vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách – rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	– dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair – zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) <u>5.5. Dítě a svět</u> – mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte – všimnout si změn a dění v nejbližším okolí – mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí – pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
---	---

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA: PŘIJELO K NÁM JARO

5.1. Dítě a jeho tělo

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*):

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemocí, nezdravých návyků a závislostí

5.2. Dítě a jeho psychika

5.2.1. Jazyk a řeč

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*):

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv

5.2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*):

- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty

- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině

5.2.3 Sebepojetí, city, vůle

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*):

- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

5.3. Dítě a ten druhý

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*):

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sbližování dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

5.4. Dítě a společnost

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*):

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

5.5. Dítě a svět

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*):

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat

Školní vzdělávací program

- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními ději srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

RIZIKA:PŘIJELO K NÁM JARO

5.1. Dítě a jeho tělo

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí apod.)
- neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte
- nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod.

5.2. Dítě a jeho psychika

5.2.1. Jazyk a řeč

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými
- vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte)
- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní
- omezený přístup ke knížkám

5.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti
- převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
- nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení

5.2.3 Sebepojetí, city, vůle

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění
- jednání, které dítě pociťuje jako křivdu a vnímá jako násilí

5.3. Dítě a ten druhý

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem
- manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění)
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor
- nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem
- příliš časté vystupování učitele v roli soudce

5.4. Dítě a společnost

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření, ne všichni je dodržují (např. někteří dospělí)
- nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku

5.5. Dítě a svět

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků
- špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota podílet se na jejich řešení)

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:PŘIJELO K NÁM JARO

Kompetence k učení *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení

Kompetence k řešení problémů *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

Komunikativní kompetence *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

Sociální a personální kompetence *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Činnostní a občanské kompetence *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem

VI. „Svět kolem nás“ (květen, červen)	Svátek matek. Profese, řemesla, co kdo dělá. Doprava. Město, vesnice. Potok, řeka. Kniha, časopis, encyklopedie. Olympiáda. Výlet-exotická zvířata. Den dětí.
Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje) <u>5.1.Dítě a jeho tělo</u> – uvědomění si vlastního těla – rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí – rozvoj a užívání všech smyslů – rozvoj fyzické i psychické zdatnosti – osvojení si věku přiměřených praktických dovedností – osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě – osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí – vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu <u>5.2.Dítě a jeho psychika</u> a)– rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) – rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu – □ osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) b) – rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) – posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) – vytváření základů pro práci s informacemi c) – □ poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti) – rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání – získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže) <u>5.1.Dítě a jeho tělo</u> – zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) – ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem – vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.) – rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých – mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.) <u>5.2.Dítě a jeho psychika</u> a)– správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči – vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) – popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) – utvořit jednoduchý rým – rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci b)– zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) – chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase c) – zorganizovat hru – uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí – těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním

<u>5.3.Dítě a ten druhý</u> – osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem – rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních – posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.) – rozvoj kooperativních dovedností <u>5.4. Dítě a společnost</u> – vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat – vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností – ☐ poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí <u>5.5. Dítě a svět</u> – vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí – poznávání jiných kultur – vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách – rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách – pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	<u>5.3.Dítě a ten druhý</u> – odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná – uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou – dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla – chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) <u>5.4. Dítě a společnost</u> – adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody – ☐ chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí – vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) <u>5.5. Dítě a svět</u> – ☐ orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí) – zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) – vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.) – rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všítat si nepořádků a škod, upozornit na ně
--	--

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA: SVĚT KOLEM NÁS

5.1 Dítě a jeho tělo

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislosti

5.2. Dítě a jeho psychika

5.2.1 Jazyk a řeč

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

5.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

5.2.3 Sebepojetí, city, vůle

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

5.3 Dítě a ten druhý

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sblížování dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)

- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

5.4 Dítě a společnost

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

5.5 Dítě a svět

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat

Školní vzdělávací program

- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními ději srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

RIZIKA: SVĚT KOLEM NÁS

5.1 Dítě a jeho tělo

Rizika (*co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele*)

- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí apod.)
- nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy
- nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod.

5.2. Dítě a jeho psychika

5.2.1 Jazyk a řeč

Rizika (*co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele*)

- málo příležitosti k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim
- špatný jazykový vzor
- vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte)
- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní
- omezený přístup ke knížkám

5.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Rizika (*co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele*)

- příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa
- zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
- nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení

5.2.3 Sebepojetí, city, vůle

Rizika (*co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele*)

- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte
- spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými
- nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
- nedostatek možností projevovat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich

5.3 Dítě a ten druhý

Rizika (*co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele*)

- nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem

- časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti

5.4 Dítě a společnost

Rizika (*co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele*)

- schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek
- chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrozícím od neznámých lidí

5.5 Dítě a svět

Rizika (*co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele*)

- výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná
- uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: SVĚT KOLEM NÁS

Kompetence k učení (*dítě ukončující předškolní vzdělávání*)

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

Kompetence k řešení problémů (*dítě ukončující předškolní vzdělávání*)

- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

Komunikativní kompetence (*dítě ukončující předškolní vzdělávání*)

- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

Sociální a personální kompetence (*dítě ukončující předškolní vzdělávání*)

- si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky

Činnostní a občanské kompetence (*dítě ukončující předškolní vzdělávání*)

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také zodpovídá

VII., „Už jde léto, už k nám jedou prázdniny“ (červen)	Léto. Počasí. Příroda. Pohádkový svět, pohádkové postavy.
Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje) <u>5.1. Dítě a jeho tělo</u> – rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí – uvědomění si vlastního těla – rozvoj a užívání všech smyslů – rozvoj fyzické i psychické zdatnosti – osvojení si věku přiměřených praktických dovedností <u>5.2. Dítě a jeho psychika</u> a) – rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) – rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu – □ osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) b) – vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení – vytváření základů pro práci s informacemi c) – rozvoj schopnosti sebeovládání – získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci – rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit – rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání – získání relativní citové samostatnosti <u>5.3. Dítě a ten druhý</u> – vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) – rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních – rozvoj kooperativních dovedností <u>5.4. Dítě a společnost</u> – rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže) <u>5.1. Dítě a jeho tělo</u> – zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.) – mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy – zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami <u>5.2. Dítě a jeho psychika</u> a) – formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat – sledovat a vyprávět příběh, pohádku – chápat slovní vtíp a humor – sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech – projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon b) – záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost – poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno – přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit c) – vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. – uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) – přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky – ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování <u>5.3. Dítě a ten druhý</u> – chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené – respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. – bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. <u>5.4. Dítě a společnost</u> – uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)

– seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije – vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností – rozvoj společenského i estetického vkusu 5.5. Dítě a svět – vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí – pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit – vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	– vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) - pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat 5.5. Dítě a svět – uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) – porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
--	---

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA: UŽ JDE LÉTO, UŽ K NÁM JEDOU PRÁZDNINY

5.1 Dítě a jeho tělo

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemocí, nezdravých návyků a závislostí

5.2. Dítě a jeho psychika

5.2.1 Jazyk a řeč

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

5.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

5.2.3 Sebepojetí, city, vůle

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

5.3 Dítě a ten druhý

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sbližování dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.

5.4 Dítě a společnost

Vzdělávací nabídka (*co učitel dítěti nabízí*)

- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu

- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

5.5 Dítě a svět

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)

- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

RIZIKA: UŽ JDE LÉTO, UŽ K NÁM JEDOU PRÁZDNINY

5.1 Dítě a jeho tělo

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí apod.)
- nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy
- nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, náradím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod.

5.2. Dítě a jeho psychika

5.2.1 Jazyk a řeč

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- málo příležitosti k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim
- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní
- omezený přístup ke knížkám

5.2.2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa
- nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí

5.2.3 Sebepojetí, city, vůle

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nedostatek možností projevovat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich
- nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání
- nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního citění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)
- nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
- málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, citění, prožívání a vyjadřování

5.3 Dítě a ten druhý

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nedostatečně psychosociálně „bezpečné“ prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance
- příliš ochránářské či příliš nevšímavé prostředí
- autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem
- nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování

5.4 Dítě a společnost

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření
- nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, ironického, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.) včetně nevhodných vzorů v médiích
- ironizování a znevažování úsilí dítěte
- potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti
- chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrozícím od neznámých lidí

5.5 Dítě a svět

Rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)

- nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí

KLÍČOVÉ KOMPETENCE: UŽ JDE LÉTO, UŽ K NÁM JEDOU PRÁZDNINY

Kompetence k učení *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

Kompetence k řešení problémů *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

Komunikativní kompetence *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jím učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Sociální a personální kompetence *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným

Činnostní a občanské kompetence *(dítě ukončující předškolní vzdělávání)*

- se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění

VI. 3. Dílčí programy

Saunování s relaxací (1x za dobu docházky do MŠ, dobrovolná aktivita)

- rozvoj celkové otužilosti organismu
- zlepšení obranného systému organismu
- příznivé účinky na duševní zdraví, odstraňování napětí

Saunování v podstatě představuje vzestup tělesné teploty do úrovně umělé horečky. A opětný pád k normální teplotě. Především vzestup teploty během saunování má prokazatelný vliv na déletrvající změny hladin imunoglobulinů. To je důvod k pravidelnému saunování jednou za týden. Saunování zlepšuje vlastní obranný systém organismu, zlepšuje periferní krevní oběh, prohlubuje dýchání, odstraňuje svalovou únavu, vede k ústupu astmatických potíží, působí příznivě na duševní zdraví, odstraňuje napětí a vyvolává dobrou náladu.

V mateřské škole probíhá saunování spojené s relaxací vždy od ledna do konce března. Děti navštěvují saunu za doprovodu dvou pedagogických pracovníků. Jedna skupina pod dohledem učitelky provádí saunování, druhá pod dohledem druhé pedagogické pracovnice relaxuje ve cířivé vaně. Jedna návštěva trvá cca 1,5-2 hod, kdy zhruba v polovině času se obě skupiny vymění. Děti, které se účastní tohoto programu, musí mít písemný souhlas rodičů.

Saunovací proces probíhá ve čtyřech fázích :

1. Příprava

Děti se svlékají, ukládají si své věci v šatně. Osprchují se pod sprchou dřív než vstoupí do saunové kabiny (potní místnosti). V „potírně“ si najdou své místočko a rozloží svůj ručník. Při saunování děti nemají plavky.

2. Prohřívání

Děti si sednou na svůj ručník, vyprávíme si s nimi, hrajeme na šeptanou, tiše opakujeme básničky, hrajeme stínové divadlo apod. Zpěv a hlasité mluvení se nedoporučuje, vedou k hlubšímu vdechování horkého vzduchu a tím k urychlenému prohřátí. Po třech až pěti minutách provádíme s dětmi automasáž, kdy drobnými pohyby prstíků masírujeme nohy, ruce a trup.

3. Ochlazení

Dle podmínek konkrétní sauny se děti ochlazují pod sprchou. Fázi prohřívání a ochlazování střídáme max. třikrát.

4. Ukončení

Děti se po posledním ochlazení krátce osprchují vlažnou vodou, důkladně se osuší ručníkem. Tekutiny doplňujeme nejlépe vlažným čajem vždy po fázi ochlazení.

Pak se děti obléknou do spodního prádla a ulehnou v odpočívárně přikryty prostěradlem. Odpočívají asi deset minut při poslechu pohádky jiných klidových činností.

Pak odcházíme do místnosti s vířivou vanou, kde probíhá pobyt ve vodě pod dohledem pedagoga.

Saunování je vhodné, je-li dítě zdravé. Nejlepší doba pro saunování v mateřské škole je mezi 9 – 12 hodinou.

Předplavecký výcvik (1x za dobu celé docházky do MŠ, dobrovolná aktivita)

= seznamování s vodou, otužování vodou a vzduchem, rozvoj základních plaveckých dovedností
Předplavecký výcvik probíhá zpravidla v 1. pololetí. Na základě smlouvy s plaveckým areálem děti navštěvují plavecký bazén v Přerově (příp. v Kroměříži). Zde probíhá 10 lekcí pod vedením plavčíka a za dohledu pedagogické, či pověřené pracovnice MŠ. Pedagogická pracovnice po celou dobu výcviku za děti zodpovídá.

Zájmové kroužky (dobrovolná aktivita)

Výuka probíhá v odpoledních hodinách, je určena pro děti jejichž rodiče projeví zájem. Kroužka jsou zajišťovány smluvně. Škola si vyhrazuje právo rozhodovat o organizaci těchto aktivit.

U všech dobrovolných aktivit je dětem, které se neúčastní, nabízen náhradní program.

VII. Evaluační systém

Autoevaluace je proces průběžného vyhodnocování vzdělávání, který se odehrává ve fázi: sběr informací, analýza informací, plán dalšího postupu.

VII.1. Evaluace na úrovni školy

Předmět evaluace	techniky	čas. plán	odpovědnost
Evaluace ŠVP	dotazník pro učitelky	1x ročně	ředitelka+ zástupkyně (ved. učitelka)

Evaluace školního vzdělávacího programu probíhá každoročně po vyhodnocení programu jako celku. Východiskem je záznam evaluace z jednotlivých tříd a jde v podstatě o porovnání skutečného stavu, výsledků se záměry a obsahem programu školy. Hodnotí se podmínky vzdělávání, cíle a záměry ŠVP a práce pedagogického sboru. Nezbytným výstupem je ***záznam evaluace ŠVP***, jenž vypracuje ředitelka, zástupkyně (ved. učitelka) vyhodnotí.

Předmět evaluace	techniky, podklady	čas. plán	odpovědnost
podklady pro výroční zprávu)	• Školní matrika • Školní vzdělávací program • Třídní knihy – přehledy výchovné práce • Školní řád • Záznamy z pedagogických rad, provozních porad, hospitační, diagnostické o dětech o provedených kontrolách • Výroční zprávy o činnosti školy a inspekční zprávy • Personální s mzdová dokumentace • Hospodářská dokumentace • Dotazníky, záznamy, ankety	dle potřeby 1x ročně	ředitelka+ zástupkyně učitelky, provozní zaměstnanci

Škola 1x ročně zpracovává výroční zprávu, jejíž součástí jsou informace evaluačního charakteru, týkající se personálních, materiálních, finančních podmínek, sběr dat o dětech, zaměstnancích, kontrolách, prezentaci školy, školních úrazech, účasti dětí na jednotlivých akcích, ale názorů rodičů na činnost školy. Sběr dat provádí pedagogičtí zaměstnanci a ekonomka školy, údaje se zpracovávají do tabulek a dotazníků vypracovaných ředitelkou školy. Všechny tyto informace slouží jako podklad pro výroční zprávu a současně mají evaluační charakter.

(novelou vyhlášky č.15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv bylo vlastní hodnocení školy zrušeno)

VII.2. Evaluace na úrovni tříd

předmět evaluace	techniky	čas. plán	odpovědnost
integrované bloky	rozhovory, diskuse, ped. rada, pohosp. rozhovor ⇒ eval záznam	7x ročně	učitelky

Na úrovni tříd probíhá evaluace jednotlivých tematických bloků – podle počtu témat (7x ve školním roce). Pedagog zhodnotí celkový průběh, zvolené metody, postupy a vzdělávací přínos. Vše zaznamenaná do **záznamu evaluace témat TVP**.

Předmět evaluace	techniky	čas. plán	odpovědnost
Evaluace TVP- sebehodnocení vzdělávání	dotazník pro uč.	1x ročně	ředitelka+ zástupkyně (ved.učitelka)

předmět evaluace	techniky	čas. plán	odpovědnost
Diagnostika dítěte předškolního předškolního věku	rozhovory, pozorování, diag. listy ⇒ diagnostické záznamy dle Jiřiny Bednářové(zjednodušeno)	2x ročně	učitelky

Na úrovni tříd probíhá diagnostika dítěte průběžně dle diagnostických sad: hrubá a jemná motorika, zrakové vnímání prostoru, času, řeč, sluchové vnímání, základní matematické představy, sociální dovednosti, hra, sebeobsluha, samostatnost. Pedagog vychází z průběžného pozorování dítěte a vyhodnocování jeho projevů. Výstupem jsou Orientační poznámky o rozvoji a učení dítěte.

VIII. Přílohy- školní rok (dle aktuálních změn):

1. Analýza výchovně vzdělávací práce, evaluace ŠVP, TVP.
2. Plán spolupráce
3. Kontrolní a hospitační činnost
4. Plán pedagogických a provozních porad
5. Plán dalšího vzdělávání pedagog.pracovnic
6. Materiální podmínky školy
7. Organizace tříd ve škol. roce
8. Seznam pracovníků ve škol.roce
9. Záznam evaluace ŠVP, TVP, Záznam evaluace témat, Evaluační list dítěte (vzory)

Tento Školní vzdělávací program nabývá účinnosti od 1.9.2026 a ruší platnost ŠVP ze dne 1.9.2025

V Kojetíně 3.7.2026

Mgr.Ivana Krčmařová
ředitelka MŠ

